

מסורת הש"ס

א) וסוטה לג. כריתות ט. ט.
ב) לקמן לז. א. ב"ב נב.
ג) סנהדרין לו. ומוספתא
ד) פסוקי דתורה
ה) ויקרא ה.
ו) נדפרי"ם למעלה, ו.
ז) דקאמר. כ"ל כ"ט"ל. ח) ז"ל
ט) ונע"ע מוס'
י) ימות קכ. ד"ה אלא ד"ה
יא) חשיק ומוס' כמות לג.
יב) ד"ה ולמה ומוס' גיטין ע.
יג) אלא מעתה ד"ה
יד) חשיק.

תורה אור השלם

- 1. ונפש בי תקטא
ושמעה קול אלה והוא
עד או ראיה או ידע אם
לוא יציד וינשא עוגו.
ויקרא ה א
2. נפש בי תקטא וקעלה
מעל בין ובחש בעמיתו
בפקדון או בתשומת יד
או בגול או עשק את
עמיתו. ויקרא ה כא
3. או נפש בי תשבע
לבטא בשפתים להרע
או להטיב לכל אשר
יבטא הקדש בשבעה
ונעלם מפניו והוא ידע
ואשם לאחת מאלה.
ויקרא ה ד
4. ויהי כי יאשם לאחת
מאלה והתודה אשר
תשבע עליה. ויקרא ה
ה
5. על פי שנים עדים או
שלושה עדים יומת פתם
לא יומת על פי עד
אחד. דברים יז ו

גליון הש"ס

רש"י ד"ה שכן תחטא
וכי תחטא לג"ש תמה
לי הא קא על ר"א דלא
ליף מתחטא מתחטא. וכן
אם היו ג"ש אין אמרין
עלה לדרכה מביטוי הי"ל
למילף שכן תחטא מתחטא
וכן מה נר"ך ר"א ללומתא
דלוחץ כיון דליף מנ"ש
דחטא. ולזה היה נראה
בפשוטו דמה דלמרינן שכן
תחטא מתחטא היינו דלומת
יומר לפקדון כיון דכתיבה
כמי תחטא ויבדלמרינן
עלה לדרכה מביטוי שכן
תחטא מתחטא היינו
לענין זה דומה יומר
לביטוי. והרבי רש"י ז"ל:

מוסף רש"י

שדה הרגו. עשרין סוסים
מוזינים (ז"ל מוזינים. ע"י
ירמיהו ח ה) הכותב סוסים
שנפלו (סנהדרין לז). או
אני או אחת. שמעון בן
שטח קמלה ליה הכי (סו. ט)

ואינו חייב אלא אחת בפני צ"ד. אם השגיעם צ"ד: שלא עשה
בו מושבע. מפי אחרים כנשבע עצמו. ולקמן מפרש לה לכולה:
או או ביטוי. או נפש כי תשבע לנפשו להרע או להטיב: שכן
תחטא מתחטא. כשניהם כתיב * תחטא לג"ש: תחטא מתחטא.

עדות וביטוי בתחטא אבל שבעת
הפקדון באשם: שכן חט"א כמיו"ד
הצני"ה וסופרי"ה הנוצרי"ה. סימן הוא.
שכן חטא תחטא מתחטא וצניניהן
חייב על המזל אבל ציטוי כתיב זה
ונעלם: תבעיה וכפריה. עדות
ופקדון באין ע"י טענה וכפריה מה
שאינן כן בשבעת ציטוי: ועצריה.
עדות ופקדון שתייהן השבעות לשעבר
אבל ציטוי עיקרה להבא: חט"א
סוד"ה לחומ"ש. סימן הוא. עדות
וציטוי שניהן בתחטא ובעולה ויורד
ואין צדקה חומש לאפוקי פקדון שהוא
כאשם וצקרון קצוע ומוסיף עליו
חומש כדכתיב (ויקרא ה) וישלם אותו
כראשו ותמשתיו יוסף עליו: אלוהין
לר"א סמ"ך. דליתו אלא בתצניעת
ממון ותצניעת ממון גופה קאמר יש
מהן שהוא חייב יש מהן שהוא פטור:
מאי צנייהו. הי נכונה תצניעת ממון
דפטור ר"ע ומחייב זהו ר"א: לר"א
חייבין. דגבי השבט גזילה שמעי' ליה
לקמן (דף לו): דמיחייב השבט על גזילת
קרקע וקס"ד הוא הדין לשבעת
הפקדון או לשבעת העדות: ולר'
יוחנן דאמר משביע עדי קרקע פטור
אפי' לר"א. וכן לשבעת הפקדון
לקמן היה צ"פ שבעת הפקדון (סו):
איכה צנייהו עדי קנס. לר"א חייבין

וכן שבעת הפקדון דשמעינן ליה [סו]
דלר"ש פרשת שבעת הפקדון צריצוי
ומיעוטי גבי והשיב את הגולה (ו). והא
דלמרינן ככתובות (דן מב). גבי
פקדון ילאו אלו שהם קנס דלא כר"א:
לימא ר' יוסי הגלילי. דאמר אין
עדות מתקיימת אלא בראיה ודיעה
חוץ מעדות ממון: ליש ליה דרבי
אחא. דלחין ומחייב דדמיני כגון גמל
האחר בין הגמלים דמחייב ליה בלא
ראיה דדמיני: האומר. בועט ברגליו.
ולא נראה כשצא לזקק לנקיבה הוא
לנחם ומכה ברגליו גמלים כשציתו
ולחן ואחר טופל בתחטא גמלים
דמיני בצבורות (דף קא). גמל אחר
כנגד אחר: דאי אים ליה דר' אחא.
דלחין דדמיני: דיני נפשות נמי

משכחם לה. דמתקיימת בלא ראיה
כגון הא דשמעון בן שטח דאי דינת
ליה דדיני ממונות גבי גמל משום
דידוע שזה הרגו הי"ע ידוע שזה
הרגו: אלא ראיה בלא ידוע הי"ע
משכחם לה. אם ראה שהרג אדם
ואינו יודע מי היה ההרגו מי מלי
מסהיד עליה מי לא צעי' למידק כו':
קפבר ר' יוסי הגלילי. מילתא באפי
נפשה היא והכי קאמר' מדקאמר ר'
יוסי הגלילי אין שבעת העדות אלא
שבעת המתקיימת ידיעה בלא ראיה
וראיה בלא ידיעה ש"מ דכ"ל משביע
עדי קנס דלוגס ומפכו וכפרו פטורין:

ועדים
גהי ידיעה בלא ראיה אשכחן לה
נכרית בעל בת ישראל בעל בעל יתיב רב המנונא קמיה
דרב יהודה ויתבי רב יהודה וקא מיבעיא ליה מנה מניתיך בפני פלוני ופלוני
ועדים

שבועת העדות פרק רביעי שבועות

לד.

מושבע כנשבע ומוזד בשוגג. וליכא למימר דליא גופה נילף
צק"ו דליכא למימר שבעת ציטוי יוכיח ומיהו צמה
מצינו מלי גמר לה ונראה דהיינו הא דפריך לקמן ליגמר נמי שבעת
פקדון משבעת העדות למושבע מפי אחרים וכ"ת אדרבה נילף
מציטוי ומתברא דליכא למילף טפי

מעדות שכן חטא תבעיה כפריה
ועצריה: ה"ג תבעיה כפריה
ועצריה. ולתי ל"ג ועצריה משום
שבעת ציטוי איתא [עמ"ל] לשעבר
לר"ע ול"ג דל"כ תבעיה וכפריה
מרי מלי יניחו מדקאמר הנך נפישן
ולקמן בשמעתי מוכח דחזא היא
דפריך אדרבה מעדות הי"ל למילף
שכן חטא הדינן שבעת תבעיה
וכפריה ואלוהין ומשני הנך נפישן ואי
חשיב צמרי אס כן לא נפישן:

דאי אית ליה דר' אחא בריני
נפשות נמי משכחת לה.
משמע הכל דר' אחא אית ליה
אומדנא דדיני נפשות ומינה דצ"פ
אחד דיני ממונות (סנהדרין דף לו). גבי
כ"ל מאיימין על דיני נפשות שמה
תאמרנו מלומר ראיסת דייק בגמי'
(סו): הא דיני ממונות (ו) אמרינן
כמאן כר' אחא כו' משמע דלא איירי
רבי אחא דדיני נפשות וי"ל דודאי
מעיקרא צ"ד' דלא מיימוקס כרבינן
ע"כ מוקי לה כר' אחא ואית לן
למימר דלא איירי אלא דיני ממונות
דוקא ולא דיני נפשות כי היכי
דמיימוקס ממני' כותביה אכל לפי
המסקנא דמוקי לה כרבינן מ"ל דר'
אחא אית ליה אומדנא אפי' דיני
נפשות אכל עוד תימה דמשמע משום
דאית ליה דיני ממונות אית ליה נמי
דיני נפשות וא"כ אפי' לית ליה דר'
אחא משכחת לה אומדנא דיני
נפשות לביע' כמו שעלתה לו נשיכה
על ראשו ונקב קרוס של מוח דלפי
רצנן מוזד צהאי אומדנא כדמוכח
בפרק כל הנשבעין לקמן (דף מו):
כגון שעלתה לו נשיכה על גבו וצ"ד
אזילי דידי וי"ל דהמ"ל ולטעמיה:

ע"פ פי שנים עדים. מצר היה
וכמ"ד (מכות דף ו: וסנהדרין ט:)
דאין נרין התראה ואע"פ שהיה כאן
פירכוס ובלבד רוח שהרי צמורה
היה לא היה פטורו שצביל כך דדוקא
גבי גלות הוא דפטורי' ליה צ"פ
בתרא דיצמות (דף קכ: וסו) משום
דמייתיה קרא דכתיב כמה זמנין
ויפל עליו וימות אכל ממייתת צ"ד
לא מיפטור בהכי מדע דהא אמרינן
(סנהדרין ע"ג): שהיו חוצצים אותו
ומיהו מכאן יש לדחות ולקומיה כגון
דמתייה צבינתא דשישא ולא פריכס
וכן נרין לוקומיה למאן דמוקי צ"פ
אלו נערות (כמותות לג). לקרא צנוג
ומאי ונקא ונקא גמלוט (ט):

אי שריפה הרג אי שלם הרג.
תימה הא אזלינן צמר
רובא דמנוח' לייקין ליה צ"פ
דחולין (דף י"א: וסו) ללא חיישינן
ללמא צמקוס סייף נקב הוא וי"ל
דמייירי כגון דליכא קמן חד טריפה
ומד שלם דלרין לידע איה מהס הרג:
ועדים

עין משפט
נר מצוה

ע א מיי" פ"ח מהלכות
מוקי ממון הלכה יד סגן
עשין סח טו"ע חו"מ
סומן חמ סוף ב:

רבינו חננאל

או או ביטוי יוכיחו
שנאמר או נפש כי
תשבע לבטא בשפתים.
שכן אואין ויש בהן
שבעיה ואין בהן כהן
ומדברין שלא בתביעת
ממון כו'. ותחטא מתחטא
לג"ש נאמר כאן ונפש
כי תחטא ושמעה קול
אלה ונאמר להלן נפש
כי תחטא ומעלה מעל
בה וגו' מה להלן תביעת
ממון אף כאן תביעת
ממון. אדרבה מביטוי היה
ליה למילף. שכן תרויהו
תחטא מתחטא כתיב בהו.
שתייהן מביטוי על הודוין
כשגג כדתן בכריתות. ד'
מביטוי על הודוין כשגגה
ירש ליה תובעין ליה
ולזה ושיהו עברו על
מצוה. למעוטי שבעת
שבועת ביטוי ושבעת
העדות ישנן שתייהן
קרבן עולה ויורד ואין
בהן חומש ותרויהו כתיב
בהו (חט חט) [חטאת]
למעוטי פקדון דלתייה
בעולה ויורד ואית ביה
הנשן [ואשם] ודחינן
תובן דפקדון נפשי דהני
ארבע והני תלת: ר'
עקיבא אומר כתיב והיה
כי יאשם לאחת מאלה.
יש מאלה [נשייב] ויש
מאלה שפטור. הא כיצד
תבעי ממון חייב תבעי
ברבב אחר פטור. איפוך
גמל. ר' עקיבא ימי על
אויין דרבי אליעזר סמין
לה ובעי קרקע פליגי.
לגבי אליהו חייבין לרבי
עקיבא פטורין: רבי יוסי
הגלילי אומר והוא עד
או ראה או ידע בעדות
המתקיימת בראיה בלא
ידיעה. כגון מנה מניתי
לך בפני פלוני ופלוני
וכדיעה בלא ראיה. כגון
מנה הודית לי בפני פלוני
ופלוני. וכי האי גוונא
לא משכחת לה אלא
בתביעת ממון. לימא לית
ליה לרבי יוסי הגלילי
גמל האחר בין הגמלים
ולא האחר בין הגמלים
בירוד שזה הרגו (דאית)
מפרפר ודם מטפטף כו'
הנה ידע שוראי זה הרגו.
אבל בראית העין לא
ראהו. ואסיקנא אפילו
תימא אית ליה. בשלמא
דיעה בלא ראיה משכחת
לה כי האי גוונא אלא
ראיה בלא ידיעה היכי
משכחת לה לא בעי מידע
עובר כוכבים הרג או
ישראל הרג שלם הרג או
טריפה הרג. ש"מ קסבר
ר' יוסי הגלילי המשביע
עדי קנס פטור. דאי ס"ד

חייב בשלמא ידיעה בלא ראיה משכחת לה אלא ראה בלא ידיעה היכי משכחת לה. מי לא בעי ידע אי נכרית בעל או בת ישראל בעל: מנה מניתיך בפני פלוני ופלוני